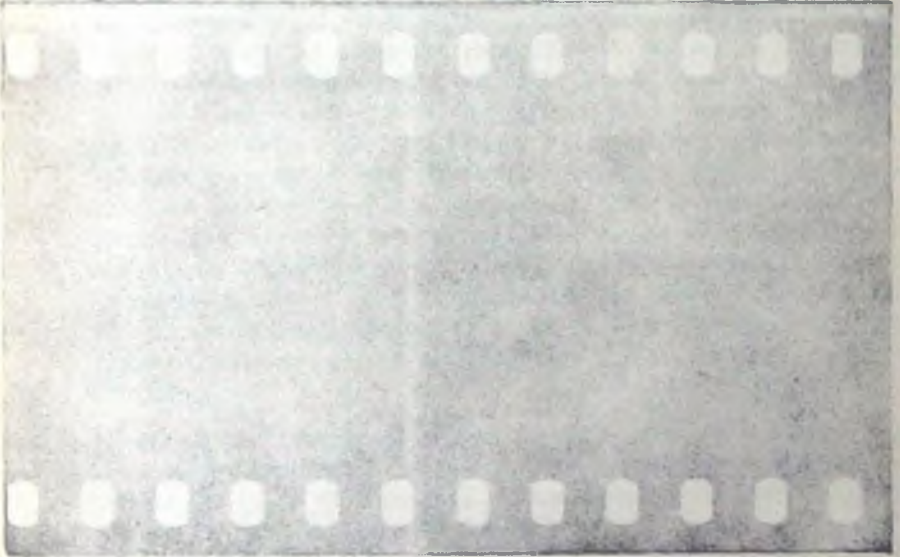

film 72

SAYI : 24
AĞUSTOS

PROGRAM 9. SAYFADADIR.

FİLİM GÖSTERİLERİ /

ÇAĞDAŞ ÇEKOSLOVAK SİNEMASI TOPLU GÖSTERİSİ /

— **EN YÜKSEK İLKE / VYSSI PRINCIP / Jiri Krejčík 1960** (Çekoslovak Sinemasının orta kuşak yönetmenleri arasında önemli bir isim olan Jiri Krejčík'in 1960'ta «Çekoslovakya Ödülü», Locarno Şenliği «Fipresci» ödülü ve Cannes Şenliği özel ödülünü alan ilginç bir filmi... Forman, Chytilova, Menzel ve Jires gibi genç yönetmenlerden çok önce Çek sinemasının adını Avrupa'ya duyuranlardan olan Krejčík, bu filminin konusunu Jan Drda'nın bir kısa öyküsünden almış. Nazi işgali altındaki Çekoslovakya'da yaşlı bir öğretmenle öğrencileri arasındaki ilişkileri anlatan film, o yılların sorunlarını aydın bir gözle tartışmakta, sinema diliyle de dikkati çekmektedir. Genellikle kısa öykülerden yararlanan Krejčík'in sineması, hareketli, etkili, duyarlı bir stile sahiptir. Krejčík, Alman işgali altındaki ülkesinin gerçekçi bir panoramasını çizmiştir. Oy./František Smolík, Jana Brejchová, Marie Vasová.)

— **ROMEO, JULIET VE KARANLIK / ROMEO, JULIE A TMA / Jiri Weiss 1960** (Çek sinemasının büyük başarılarından biri de Nazi işgali sırasında ülkelerinin karanlık görüntüsünü, son derece insancıl ve evrensel temaların aracılığı ile çizmiş olmasıdır. Nazi dönemiyle ilgili Çek filimlerinde, öbür Doğu Avrupa Ülkeleri sinemalarının karabasanlarla dolu, zulüm, işkence ve vahşet görüntülerine geniş yer veren filimlerinden ayrılan bir atmosfer vardır. Şiddetin kendisinden çok doğurduğu insancıl olaylara ve insancıl nedenlerine inen ve bütün bunları Çek halkına özgü bir şiir, bir mizah ya da günlük ayrıntılarla işleyen bir sinema anlayışıdır bu. «Romeo Juliet ve Karanlık», bu anlayışın güzel örneklerinden biridir. Nazi'lerin insanlık dışı yönetimlerinin karanlık günlerinde bir genç çiftin umutsuz aşklarıdır anlatılan. Jan Otenásek'in eserinden alınan fiilm eski kuşak yönetmeni Jiri Weiss'in en beğenilen eseridir. Çevrilişinden ve dünyada gösterildiği ilk haftalardan başlayarak büyük başarı kazanmış bir çok film şenliğinde ödülle lâyık görülmüştür. «Romeo Juliet ve Karanlık», Porreta Terme, San Sebastian, Edinburg, Londra, San Fransisco uluslararası film şenliklerinde ödül kazandı.

Jiri Weiss, Çek sinemacıları arasında özellikle psikolojik konularda yaptığı ilginç filimlerle dikkati çeken önemli bir yönetmendir. Prag ve Londra'da çevirdiği birçok film arasında «Romeo Juliet ve Karanlık» en önemli eseridir. Oy./Ivan Mistrík, Dana Smutná.)

— **BİR BAŞKA ŞEY / O NECEM JINEM / Vera Chytilova 1963** (Pierre Billard'ın «Çek Agnès Varda»sı diye adlandırdığı Vera Chytilova'nın 1963 Mannheim Şenliği'nde «Büyük Ödül»ü kazanan ilk uzun filmi. Chytilova, birbirini tanımayan, film boyunca da birbirleriyle karşılaşmayacak olan iki ayrı kadının; Prag'daki dünya şampiyonasına hazırlanan bir jimnastikçi ile günlerini evi ve haylaz oğlu ile uğraşarak geçiren bir küçük burjuva'nın öykülerini, paralel bir biçimde karşımıza çıkarıyor. Her iki kadın da kendi kendilerine yaşamlarının anlamını, uğraşlarının neye yaradığını soruyor ve çıkmazlarına bir çare arıyorlar. Sonunda şampiyon, kendini öğrenci yetiştirmeye adayacak; ev kadını ise geçirdiği evlilik dışı ilişkisinin tutarsızlığını ve yanlışlığını anlayıp evine dönecektir.. Yönetmen Chytilova; filminin her sekansında derinden hissettirdiği gerçekçiliği, jimnastikçiyi gerçek bir şampiyona oynatacak kadar ileri götürmüştür. Filmdeki jimnastikçiyi 1960 Roma Olimpiyatlarında «Altın Madalya» kazanan Eva Bosakova oynamaktadır. Ayrıca açıklama verilecektir. Oy./Eva Bosakova, Vera Uzela-cova, Josef Langmiller, Jiri Kodet.)

— **EĞER BİN KLARNET / KDYBY TISIC KLARINETU / Jan Rohac ve Vladimír Svitavek 1964** (Yine savaş temasının ele alındığı bir Çek filmi. Ancak Rohac-Svitavek çiftinin «Eğer Bin Klarnet» adlı yapıtlarının değişik bir yanı var. Film müzikal bir komedi niteliği taşıyor ve ele aldığı sempatik öykü aracılığıyla savaşla alay eden, ona karşı çıkan hicivci, insancıl bir karakter taşıyor. Kısaca «Eğer Bin Klarnet» te silahlar yerine müzik aletleri gösteriliyor ancak amaç savaş oluyor... Filmin senaryosu iki yönetmenle Jiri Suchy ve Jiri Slitr tarafından yazılmış. Jiri Slitr ayrıca müzik parçalarını hazırlamış. Filmde J. Suchy gibi rol de almış. Baş kadın oyuncu ise Krejčík'in «En Yüksek İlke» filminin oyuncusu Jana Brejchova. «Eğer Bin Klarnet», değişik yapıda ilginç bir film. Oy./Jana Brejchova, Hana Hegerova, Waldemar Matuska, Jiri Suchy, Jiri Slitr, Karel Gott.)

— **SIKI KONTROL EDİLEN TRENLER / OSTRE SLEDOVANE VLAKY / Jiri Menzel 1966** (Çekoslovak sinemasının «yeni dalga» yönetmenlerinden Jiri Menzel'in iki skeçli filminden sonra 28 yaşında yaptığı ve 1966 Mannheim Şenliği «Büyük Ödül»ünü kazandığı ilk uzun filmi... Olaylar, 2. Dünya Savaşı'nda, Alman işgali altındaki Çekoslovakya'da, küçük bir tren istasyonunda geçer. İstasyona memur olarak atanan genç ve saf Miloš, karşılaştığı çeşitli insanlarla hayatı tanımaya, olgunlaşmaya başlar. Miloš'un «tam bir erkek» sayılması için kadınlar konusunda da tecrübeli olması gereklidir. Kondüktör sevgilisi Maša karşısında beceriksizliği Miloš'u fena

etkiler. Sonunda, Miloř, apkın Hubicka'nın yardımıyla Alman trenini uçuracak bombayı getiren aktrisle yatarak aşama yapacak ve ertesi sabah Alman trenini bombalayıp kahramanca ölecektir... Bohumil Hrabal'ın romanını perdeye aktaran yönetmen Menzel, «her insanın yaşamında mevcut olan üzücü ve acılı yanları göstermek istedim» demektedir. Filim ince bir mizah taşımakta, bunu yalın ve etkileyici gerçekçiliğı ile birleştirmektedir. Ayrıca özet verilecektir. Oy./Vaclav Neckar, Vladimir Valenta, Jitka Bendova. Süresi/92 dakika.)

— **ÖLÜ YAKICI / SPALOVAC MRTVOL / Juraz Herz 1968** (Yönetmen Juraz Herz, aslen Slovakyalıdır. Ve ek yönetmenleri arasında dünya sinema seyircisinin yeni duyduğu bir addır. Fotoğrafçılık eğitimi görmüş, sonra kukla oynatmış, 1961'den sonra da Prag'da Filmstudio Barrandow'da çalışmaya başlamıştır. Daha önce Brynych, Kadar ve Klos gibi yönetmenlere yardımcılık yapmış olan Herz, ilk filmini 1965'te çevirmiştir. Orta metrajlı bir filim olan «Sberne Surovosti», Bohumil Hrabal'ın bir öyküsünün uyarlamasıdır. Daha sonra uzun metrajlı filimler yapmaya başlayan Herz 1967'de «Yengeç Burcu»nu, 1968'de ise grotesk bir müzikal olan «Kulhavy Dabel»i çevirmiştir. «Ölü Yakıcı» üçüncü uzun filmidir. Bir kara güldürü olan filmin konusu Ladislav Fuchs'un aynı adı taşıyan eserinden alınmıştır. Filmin tek kahramanı Krematoryum'da (ölülerin yakıldığı yer) çalışan bir memurdur: Mr. Kopfrkingl. Olaylar İkinci Dünya Savaşı'nın az öncesini, Münich krizini ve daha sonraki Çekoslovakya'nın Naziler tarafından işgali dönemini kapsar. Mr. Kopfrkingl işe ve aileye düşkünlüğün harika bir kokteylidir. Emirlerle severek uyar, çoluğunu çocuğunu gözetir ama işine karşı çok özel bir titizliğı vardır. Ölüler yakmanın çok önemli ve insancıl bir iş olduğuna inanır. Bu yüzden işine müthiş titizlik gösterir. Öbür yandan Kopfrkingl de birçok memur gibi yükselmek ister. Gözü daha yükseklerdedir. Ama gelgelelim Yahudi karısı ve çocukları, yeni başlayan Nazi döneminde yükselmesine engeldir. İşe karısını asmakla başlar. Sonra yarım kan Yahudi olan oğlunu öldürür. Ve tabii cesetleri hemen yakar. Kızı kaçarak kendini kurtarır. Filmin sonunda Mr. Kopfrkingl'i Krematoryum'un müdürlüğüne yükselmiş görürüz. Naziler tarafından öldürülen yüzbinlerce insanın yakılmak üzere getirilen cesetleri karşısında Kopfrkingl'in heyecanlandığını farkedebiliriz. «Ölü Yakıcı»nın bu son bölümleri artık kara güldürü sınırlarını aşmış, modern korku filminin sınırları içine girmiştir. Öbür yandan filim Nazi vahşetini büyük bir açıklıkla ortaya koyar. Bu tür filimlerde çok etkili olan «soğuk anlatım» bakımından da Herz'in filmi eşsizdir. S. Milota'nın fotoğrafları ve R. Hrusinsky'nin mükemmel oyunu Herz'in

bu filmini son yılların en ilginç Çek ürünlerinden biri sırasına yükseltmektedir. Oy./Rudolf Hrusinsky, Vlasta Chramostova, Jana Stehnova, Milos Vognic. Süresi/102 dakika.)

BALE FİLMLERİ TOPLU GÖSTERİSİ /

- **GALINA ULANOVA** (Türkçe. Süresi/60 dakika kadar.)
- **MAYA PLISETSKAYA** (Türkçe. Süresi/70 dakika kadar.)
- **GENÇ DÜNYA BALESİ** (İngilizce. Süresi/75 dakika kadar.)
- **KÜÇÜK KAMBUR AT / THE LITTLE HUNCH HORSE / Aleksandr Radunski 1962** (Türkçe. Renkli. Oy./Maya Plisetskaya, Vladimir Vassilyev, Aleksandr Radunski. Süresi/86 dakika.)
- **ÜÇÜNCÜ GENÇLİK / TRETIA MOLODOSTJ / Jean Dreville 1966** (Renkli. Oy./Natalia Veliçko, Alla Larinova, Nikolay Çerkasov, Oleg Strizenov. Süresi/100 dakika kadar.)
- **KUGU GÖLÜ / LEBEDINOE OZERO / Appolinari Dudko ve Konstantin Sergeyev 1968** (İngilizce. Renkli. Oy./Elena Evteeva, John Markovsky, Mahmud Essambaev. Süresi/90 dakika kadar.)

(Bale sanatı da tıpkı müzik gibi sinemanın görüntü olanaklarından büyük ölçüde yararlanabilen, müziği ve insanın ritmik hareketlerini estetik biçimler içinde geniş halk kitlelerine yayabilen bir sanat dalıdır. Sinematek'de geçen ay düzenlediğimiz «Ünlü Besteciler»le ilgili gösterilerden sonra bu ayın programında da «Sinema'da Bale ve Ünlü Balerinler» konulu bir gösteri düzenliyoruz. Bu programda sunulacak olan filimlerin büyük çoğunluğu, evrensel bale sanatı içinde özel bir yeri bulunan Rus balerinlerinin sanatlarını yansıtmaktadır... «Galina Ulanova» ve «Maya Plisetskaya» adlı filimler, doğrudan doğruya bu ünlü balerinlerin sanatları üzerine Türkçe sözlü açıklamaları olan ilginç yapıtlardır. «Genç Dünya Balesi» adlı ilginç yapıt İngilizce açıklamalarla sunulacaktır. Yine Türkçe sözlü açıklamaları bulunan «Küçük Kambur At» ise bir kez daha Maya Plisetskaya'yı karşımıza çıkaracaktır. Dünyaca ünlü Bolşoy Tiyatrosu Balesi'nin oynadığı bu ilginç Rus masalı, küçük kambur bir at üstünde periler ülkesine yolculuk yapan ve çeşitli serüvenler geçiren Ivan'ın öyküsünü ele almaktadır. Filim, Bergamo'daki 4. Uluslararası Sanat Filimleri Şenliği'nde bir ödül kazanmıştır... Bir Fransız - Sovyet ortak yapımı olan «Üçüncü Gençlik» ise «Korkunç İvan» ve «Aleksandr Nevski» filimlerinin büyük aktörü Nikolay

Çerkasov'un da rol aldığı, Fransız yönetmeni Jean Dréville tarafından yönetilmiş bir filmidir. Dréville, 1847'lerde Rusya'ya bale yapmak için gelmiş olan genç dansör Marius Pétipa'nın öyküsünü anlatır. Pétipa, partöneri olan güzel Maşenka'ya tutulur; evlenirler; birlikte Fransa'ya giderler; Maşenka orata tutunur; Marius Rusya'ya yalnız başına döner; ikinci bir kadınla ilişki kurar; ancak bu da onu tatmin etmez; o müzikte yenilikler arayan bir sanatçıdır; Çaykovski ile tanışır; onunla birlikte girdikleri yeni araştırmalar Marius'a üçüncü gençliğini yaşatır... Nihayet ülkemizde de gösterilen «Uyuyan Güzel» balesinin filmi yöneten A. Dudko - K. Sergeyev çifti Çaykovski'nin ünlü «**Kuşu Gölü**» balesinin filmiyle yeniden karşımıza çıkacaklar. Bu bale filminde, Odette-Odilia'da Elena Evteeva'yı, Zigfrid rolünde John Markovsky'yi seyredeceğiz.)

MODERN KLASİKLER /

— **KIRMIZI YELKENLER / ALYE PARUSA / Aleksandr Ptuşko 1961** (Sovyet sinemasının eski kuşak yönetmenlerinden olup önceleri kukla filimleri alanında büyük ün yapan Aleksandr Ptuşko'nun 1961'de yaptığı bir uzun filmi. «Kırmızı Yelkenler»in konusu A. S. Grine'in aynı adlı bir romanından alınmış. Aleksandr Yurovski-Alexei Nagorni çiftinin senaryosu bir balıkçı kasabasında yaşayan genç ve güzel Assole'un gerçek olan düşünüyü anlatıyor. Kasabanın yaşlı Kartal'ı bir gün Assole'e, büyüdüğü zaman, kırmızı yelkenli bir gemiyle gelecek olan bir prensin onu harikalar ülkesine götüreceğini söyler. Gerçekten bir gün limana gelen genç ve yakışıklı bir prens, güzel Assole ile tanışır. Kartal'ın kehanetini de öğrenerek günün birinde limana kırmızı yelkenli bir gemiyle gelmeye söz verir. Ve bir gün gerçekten gelir... Ptuşko'nun sineması bu öykü içinde belirli ruh hallerini incelemekte, çok önemli olmasa bile seyredilebilen bir yapıt olmaktadır «Kırmızı Yelkenler»... Filmin bir dikkate değer yanı da başrollerini sonradan «Hamlet»te oynayacak başarılı aktris Anastasia Vertinskaya ile «Anna Karenina» ve «Savaş ve Barış»ta seyrettiğimiz başarılı aktör Vassili Lanovoi'nin paylaşıp olmasındır. Renkli. Süresi/86 dakika.)

— **KRAL LEAR / KAROL LIR / Grigori Kozintsev 1970** (Hamlet'e getirdiği evrensel yeni yorumdan sonra Kozintsev bu kez de gene Shakespeare'in bir başka ölümsüz eserine eğiliyor. Bilindiği gibi Kozintsev'in Hamlet'i, büyük İngiliz oyun yazarının son derece çağdaş, gerçekçi ve sağlıklı bir yorumuna dayanmaktaydı. Yönetmen Kral Lear'ı de aynı anlayışla incelediğini, sade ve gerçekçi bir yapıta ulaşmanın birinci derecede kendisini ilgilendirdiğini söylüyor ve şunları ekliyor: «Bana göre sorun, Shakespeare'in «Kral

Lear» adındaki eserini ister sahnede, isterse sette oyunculara 'söyletmek' değildir. Bir trajediyi bu anlayışla filme almanın hiç bir anlamı yok. Bizim amacımız serbest bir uyarılma ile yazarın söylemek istediğini sinema diliyle anlatmak. Perdede filmin her anı bir gerçeğin yansıması olmalıdır. Hem filmi çekeceğim yerleri, hem de yorumumu bu gerçeklik temeli üstüne oturttum.» «Çağdaşımız Shakespeare» adlı inceleme kitabıyla dünya çapında ün yapan Kozintsev, «Kral Lear» üzerinde yıllardanberi çalışmaktaydı. Hamlet'le «Kral Lear» filimlerinin arasında ne gibi bir bağ var sorusuna şu cevabı veriyor: «Hiç bir bağ yok. Temalar bütünüyle ayrıdır. İncelenen durumlar da apayrı. Hamlet, bir 'Monodram'dır. Çevresindeki dünya ile çatışan bir prensin iç dünyasını çizer oyun. Kral Lear ise apayrı bir açıyı belirler. Çöküşe doğru giden bir uygarlığın çöküşüdür anlatılan. Eşitsizlik ve adaletsizlik oyunun temelinde yatan çöküş nedenleridir. Oyunda büyük tarihsel dönemler yer değiştirmiş, içiçe girmiş, üstüste binmiştir: Shakespeare İngilteresi, Ortaçağ ve tarihöncesi dönemler.» Filim, Kozintsev'in yorum ve yönetimi kadar Jonas Gricius'un başarılı görüntüleri ve Dmitri Şostakoviç'in büyük, çarpıcı besteleri ile de önem kazanmaktadır. Ayrıca özet verilecektir. Oy./Yuri Jarvet, Galina Volçek, Valentina Şenbrikova, Elza Radzins, Regimantas Adomaitis, Eduard Merzin, Oleg Dal.)

HASAN ÂLİ EDİZ'E SAYGI GÖSTERİSİ /

— **SIRADAN FAŞİZM / OBIKNOVENNİY FAŞİZM / Mihail Romm 1965** («Sıradan Faşizm» eski kusak Sovyet yönetmenlerinden Mihail Romm'un, kuramcı Dziga Vertov'un izinden giderek «olayları gerçekte cereyan ettiği gibi perdeye yansıtmaya» yöntemine sadık kalmak suretiyle yarattığı, belge filmleri türünün en başarılı birkaç eseri arasında sayılan ölmez bir yapıttır. Romm, Alman Faşizminin ortaya çıkışını, bu çıkışın politik ve ekonomik açıdan görünüşünü, insanlık için girilen çılgınlığı ve ulaşılan sonu anlatırken, bütünüyle Almanların olaylar sırasında çektikleri filimlere dayanmış, bu filimleri, faşizm tehlikesine karşı günümüz insanını uyarıcı bir kişisel yorumla ve ustalıkla kurgulamıştır. Filim, Hitler Almanyasının gerçeklerini mümkün olan en öz, en çarpıcı, ve en ibret verici bir biçimde gözler önüne sermektedir. Romm'un mizahı, faşist Alman yöneticilerini de zavallılaştırmaktadır... «Sıradan Faşizm» ritmi ve canlılığı ile de önemli bir belgesel sinema eseridir. Sinematek'de defalarca gösterilen filim, Türkçe açıklamalarını yapan rahmetli çevirmen Hasan Âli Ediz'i sesiyle anmak amacıyla yeniden programa alınmıştır.)

AĞUSTOS

1 Salı	/16.30 - 19.00/	KRAL LEAR / KAROL LIR / Grigori Kozintsev 1970
2 Çarşamba	/16.30 - 19.00/	KIRMIZI YELKENLER / ALYE PARUSA / Aleksandr Ptuško 1961
3 Perşembe	/ 16.30 / / 19.00 /	GALINA ULANOVA / Belge filmi ÜÇÜNCÜ GENÇLİK / TRETIA MOLO-DOSTJ / Jean Dreville 1966
4 Cuma	/16.30 - 19.00/	KRAL LEAR / KAROL LIR / Grigori Kozintsev 1970
5 Cumartesi	/ 16.30 / / 19.00 /	KUĞU GÖLÜ / LEBEDINOE OZERO / A. Dudko - K. Sergeyev 1968 MAYA PLISETSKAYA / Belge filmi
6 Pazar	/16.30 - 19.00/	GENÇ DÜNYA BALESİ
8 Salı	/ 16.30 / / 19.00 /	GENÇ DÜNYA BALESİ KÜÇÜK KAMBUR AT / THE LITTLE HUNCH HORSE / Aleksandr Radunski 1962
9 Çarşamba	/16.30 - 19.00/	SIRADAN FAŞİZM / OBIKNOVENNIY FAŞİZM / Mihail Romm 1965
10 Perşembe	/16.30 - 19.00/	ÜÇÜNCÜ GENÇLİK / TRETIA MOLO-DOSTJ / Jean Dreville 1966
11 Cuma	/ 16.30 / / 19.00 /	MAYA PLISETSKAYA / Belge filmi GALINA ULANOVA / Belge filmi
12 Cumartesi	/ 16.30 / / 19.00 /	KIRMIZI YELKENLER / ALYE PARUSA / Aleksandr Ptuško 1961 KRAL LEAR / KAROL LIR / Grigori Kozintsev 1970
13 Pazar	/16.30 - 19.00/	KÜÇÜK KAMBUR AT / THE LITTLE HUNCH HORSE / Aleksandr Radunski 1962

15 Salı	/16.30 - 19.00/	EN YÜKSEK İLKE / VYSSI PRINCIP / Jiri Krejčík 1960
16 Çarşamba	/16.30 - 19.00/	KUĞU GÖLÜ / LEBEDINOE OZERO / A. Dudko - K. Sergeyev 1968
17 Perşembe	/16.30 - 19.00/	SIKI KONTROL EDİLEN TRENLER / OSTRE SLEDOVANE VLAKY / Jiri Menzel 1966
18 Cuma	/16.30 - 19.00/	SIRADAN FAŞİZM / OBIKNOVENNİY FAŞİZM / Mihail Romm 1965
19 Cumartesi	/16.30 - 19.00/	ROMEO, JULİET VE KARANLIK / RO- MEO, JULİE A TMA / Jiri Weiss 1960
20 Pazar	/16.30 - 19.00/	EĞER BİN KLARNET / KDYBY TISIC KLARINETU / J. Rohac - V. Svitavek 1964
22 Salı	/16.30 - 19.00/	ÖLÜ YAKICI / SPALOVAC MRTVOL / Juraz Herz 1968
23 Çarşamba	/16.30 - 19.00/	BİR BAŞKA ŞEY / O NECEM JINEM / Vera Chytilova 1963
24 Perşembe	/ 16.30 /	EN YÜKSEK İLKE / VYSSI PRINCIP / Jiri Krejčík 1960
	/ 19.00 /	SIKI KONTROL EDİLEN TRENLER / OSTRE SLEDOVANE VLAKY / Jiri Menzel 1966
25 Cuma	/ 16.30 /	ÖLÜ YAKICI / SPALOVAC MRTVOL / Juraz Herz 1968
	/ 19.00 /	BİR BAŞKA ŞEY / O NECEM JINEM / Vera Chytilova 1963
26 Cumartesi	/ 16.30 /	ROMEO, JULİET VE KARANLIK / RO- MEO, JULİE A TMA / Jiri Weiss 1960
	/ 19.00 /	EĞER BİN KLARNET / KDYBY TISIC KLARINETU / J. Rohac - V. Svitavek 1964

27 Pazar	/	16.30	/	KRAL LEAR / KAROL LIR / Grigori Kozintsev 1970
	/	19.00	/	KIRMIZI YELKENLER / ALYE PARUSA / Aleksandr Ptusko 1962
29 Salı	/	16.30	/	SIKI KONTROL EDİLEN TRENLER / OSTRE SLEDOVANE VLAKY / Jiri Menzel 1966
	/	19.00	/	ROMEO, JULİET VE KARANLIK / ROMEO, JULIE A TMA / Jiri Weiss 1960
30 Çarşamba	/	16.30	/	EĞER BİN KLARNET / KDYBY TISIC KLARINETU / J. Rohac - V. Svitavek 1964
	/	19.00	/	ÖLÜ YAKICI / SPALOVAC MRTVOL / Juraz Herz 1968
31 Perşembe	/	16.30	/	BİR BAŞKA ŞEY / O NECEM JINEM / Vera Chytilova 1963
	/	19.00	/	EN YÜKSEK İLKE / VYSSI PRINCIP / Jiri Krejčík 1960

Sinevizyon

1972 - 73 SİNEMA SEZONUNDA

EN BÜYÜK FILİM VE ARTİST İSİMLERİNİ

BİR ARAYA GETİREN LİSTESİNİ SUNAR

Filmin Adı :	Yönetmeni :	Oyuncuları :
KANUNUN KUVVETİ French Connection	William Friedkin	Gene Hackman Fernando Rey
BELALİ ELMAS Hot Rock	Peter Yates	Robert Redford George Segal
BANDOLERO Bandolero	Andrew V. MacLaglen	James Stewart Dean Martin
M. A. S. H. Cephede Eğlence	Robert Altman	Elliot Gould Donald Sutherland
İKİ SEVGİLİ John and Mary	Peter Yates	Dustin Hoffman Mia Farrow
ÇİNİN ESRARI Chairman	J. Lee Thomson	Gregory Peck Anne Heywood
MAYMUNLAR CEHENNEMİNDEN KAÇIŞ Espace from the Planet of the Apes	Ted Post	Charlton Heston Maurice Evans
AŞKA ELVEDA Hello Goodbye	Jean Negulesco	Michael Crawford Curd Jurgens
MACERA GEMİSİ Sand Pebbles	Robert Wise	Steve McQueen Richard Attenborough
İKİLİ OYUN Justine	George Cukor	Anouk Aimee Dirk Bogarde
ÇILGINLAR Joanna	Michael Sarne	Genevieve Waite Christian Doerner
AŞK PERİLERİ Touchables	Bob Freeman	Judy Huxtable Esther Anderson
ESRARENGİZ ÖLÜMLER Reptile	John Gilling	Noel Willman Ray Barrett

GENÇ KIZLAR Prime of Miss Jean Brodie	Ronald Neame	Maggie Smith Robert Stephens
ÇIPLAKLAR VADİSİ Beyond the Valley of the Dolls	Russ Meyer	Dolly Read Cynthia Myers
İKİ YÜZLÜ TEHLİKE Danger Has Two Faces	John Newland	Robert Lansing Dana Wynter
ŞİMSARIN DÜĞÜNÜ Marriage of A Young Stockbroker	Lawrence Turman	Richard Benjamin Joanna Shimkus
CASUSLAR MÜCADELESİ Capetown Affair	Robert D. Webb	Claire Trevor Jacqueline Bisset
CİNAYET ANLAŞMASI Hard Contract	S. Lee Pogostin	James Coburn Lee Remick
BEŞ MİLYON YIL Five Million Years To Eart	Roy Baker	James Donald Andrew Keir
SÖZ La Promesse	Paul Feyder	Jacqueline Bisset Giselle Pascal
DÜŞÜŞ Decline and Fall	John Krish	Jean François Mavrin
ZEVK VE İZDIRAP Agony and Ecstasy	Carol Reed	Charlton Heston Rex Harrison
KÖR ADAM Blindman	Ferdinando Baldi	Tony Anthony Ringo Star
KOVBOYLAR Culpepper Cattle Co.	Dick Richards	Gary Grimes Billy Green Bush
ÖLÜM ÇETESİ Grissom Gang	Robert Aldrich	Scott Wilson Tony Musante
YEDİ DAKİKA Seven Minutes	Russ Meyer	Wayne Maunder Edy Williams
SON AŞK Kotch	Jack Lemmon	Walter Matthau Deborah Winters
KABARE (ELVEDA BERLİN) Cabaret	Bob Fosse	Liza Minelli Michael York
İZDIRAP ÇOCUĞU David Copperfield	Delbert Mann	Richard Attenborough Cyril Cusack
İVAN DENISOVIÇ'İN HAYATINDA BİR GÜN One Day in the Life of Ivan Denisovich	Casper Wrede	Tom Courtenay Espen Skjønberg

KAN AKACAK La Saignée	Claude Mulot	Bruno Pradal Charles Southwood
KÜÇÜK SEVGİLİ Say Hello to Yesterday	Alvin Rakof	Leonard Whiting Jean Simmon
GENÇLİK RÜYASI Faustine et le Bel Ete	Nina Companeez	Isabelle Adjani Muriel Catala
SAVAŞ VE KADIN Le Sauveteur	Michel Mardore	Horst Bucholz Muriel Catala
KIRMIZI DUDAKLAR Les Levres Rouges	Harry Kumel	Delphin Seyrig John Karlen
GEMİ SOYGUNCULARI When Eight Bells Toll	Etienne Perier	Anthony Hopkins Robert Morley
KORKUNÇ İNTİKAM The Vengeance of She	Cliff Owen	John Richardson Olinka Berova
TEHLİKELİ MELEK I Deal in Danger	Walter Grauman	Robert Goulet Christine Carere
VIKİNGLER KRALİÇESİ Viking Queen	Don Chaffey	Don Murray Carita

Sinevizyon'un Yeni Filimleri

1971-72 mevsiminin en ilginç filimlerini getirmiş olan Sinevizyon'un 1972-73 mevsimi için ilân etmiş olduğu listede de, birçok ilginç film hemen dikkati çekiyor. Öteki şirketlerde olduğu gibi Sinevizyon'un listesinde de genellikle yeni sinemacıların, genç kuşak yönetmenlerinin ilginç yapıtları yer alıyor. 1972-73 mevsiminin belli başlı özelliği de sanırız bu yeni, dinamik sinema ürünlerinin bir araya toplanması olacak.

İlk bakışta Robert Altman'ın 1970 Cannes Şenliği I. si «**M. A. S. H. — Cephede Eğlence**» si Amerikan sineması adına dikkati çekiyor. Altman, ülkemizde, bir mevsim sonunda «Feza Yarışı — Countdown» adlı önemli olmayan tek filmi gösterilmiş, aslında ilginç bir yeni sinemacı. Başka bir listede bulunan «**Sirkte Cinayet — Brewster McCloud**» adlı yapıtı da bu mevsim gösterilecek olan Altman, «M.A.S.H.»i ile hicivci bir komedi yapmış. Film deli dolu bir bürlesk havasında, askerî doktorlarla hemşirelerin ilişkilerini ele alarak, Amerikan Ordusunun disiplin anlayışıyla alay ediyor;

anti-militarist bir eleştiriyeye ulaşıyor. «Cephede Eğlence», «Temas»-ın ilgi çekici oyuncusu Elliott Gould'u da çıkaracak karşımıza. Sinema dili, stili, beğenilmiş, beklenmeğe değer bir yapıt.

Listenin ikinci favorisi yönetmeni Peter Yates... Türk sinemaseverlerinin «Gangsterin Kaderi — Bullitt» adlı ilginç yapıtıyla hatırlayacakları Yates, yine iki ilginç filmiyle sınav verecek. İlk film, Dustin Hoffman ve Mia Farrow gibi iki genç ama güçlü oyuncuyu yanyana getiren ve iki sevgilinin ilişkilerini, içinde yaşadıkları toplumla olan çatışmalarını iyi bir sinemayla anlatan «İki Sevgili — John and Mary»... 1972'de yaptığı ve Robert Redford'la George Segal gibi yine iki iyi oyuncuyu bir araya getirdiği öteki filmi ise, kanun dışı iki arkadaşın giriştikleri yeni bir soygunun öyküsünü anlatan ve buradan çıkarak kendi toplumunu yer yer eleştirmeye çalışan, iyi anlatımlı, ilginç yapıtı «Belâli Elmas — The Hot Rock».

Amerika'da bu yıl «En İyi Film» Oscar'ını alan «French Connection» da «Kanunun Kuvveti» adıyla Sinevizyon'un listesinin başına oturmuş bulunuyor. Bu filmin yönetmeni William Friedkin de yenilerden. Türkiye'de Friedkin'den seyredeceğimiz ilk film olan «Kanunun Kuvveti», yönetmenin beşinci uzun filmi. Özellikle anlatımı açısından batılı eleştirmenlerden yüksek notlar alan ve Yates'in «Bullitt» ine benzetilen bu film de polisiye bir konuya sahip. Friedkin, belgeselliğe yaklaşan gerçekçi bir dille ve hızlı, çarpıcı bir sinemayla, New York'lu bir polis şefinin uyuşturucu madde kaçakçılarıyla olan mücadelelerini anlatıyor. «Oscar» kazanan film, iyi sinema diline karşın, özü açısından peşinen tartışma götürür bir nitelik taşıyor.

«Aşk Mevsimi — The Graduate» adlı ilginç filmin yapımcısı Lawrence Turman'ın yönetmenlik denemesi olan «Marriage of A Young Stockbroker» da «Simsarın Düğünü» adıyla bu listeye girmiş. Turman, «Aşk Mevsimi»ne kaynak olan romanın yazarı Charles Webb'in bir başka romanını bu kez yönetmen olarak aktarmış perdeye. Gözü karısının dışında olan genç bir simsar, boşanıp işini de terkedince, tam bir «özgürlük» içinde karısıyla yeniden yaşamaya başlıyor... Turman bu öyküden çıkarak yine püriten Amerikan toplumuna yükleniyor; ilginç, tatlı bir eleştirme getiriyor önümüze.

Bir yapımcıdan sonra bir oyuncunun, Jack Lemmon'un ilginç yönetmenlik denemesi dikkati çekiyor. Yönetmen Lemmon, «Son Aşk — Kotch» adlı bu ilk yapıtında, 72 yaşında bir büyükbabanın aşkını, Billy Wilder'dan etkiler

taşıyan usta bir yönetimle sevdiliyor. Başrolünde başarılı aktör Walter Matthau'nun oynadığı film, duygusal bir aile dramının bazı klişeleşmiş unsurlarını taşımasına rağmen tutarlı bulunuyor.

Listede bir de ilginç İngiliz güldürüsü var. Yeni bir yönetmenin, John Krish'in imzasını taşıyan **«Düşüş — Decline and Fall .. of A Birdwatcher»**, Evelyn Waugh'un güldürü romanından serbest bir uyarlama niteliği taşıyor. 1920 yıllarında Oxford'dan kovulan bir öğrencinin serüvenlerini anlatan film, o dönem İngiliz toplumuna da eleştirmeli bir biçimde eğilmeyi deniyor.

«Sweet Charity» adlı müzikal filmin yönetmen ve koreograf'lığını yaparak sinemaya geçen Robert Fosse'un yeni filmi **«Elveda Berlin — Cabaret»** de Sinevizyon'un listesinde yer almış. Film, 1930'ların Berlin'inde şöhrete ulaşmak isteyen genç bir kabare yıldızı ile lisan dersleri vererek hayatını kazanan bir İngiliz delikanlısının öyküsünü anlatıyor. Fosse'un filmi iyi bir sahne müzikali versiyonu sayılıyor.

Listede dikkati çeken iki yapıt da yeni western'cilerden Andrew V. MacLaglen'in **«Bandolero»** adlı western komedisi ile Casper Wrede'in Solzenitzin'in romanından uyarladığı **«İvan Denisoviç'in Hayatında Bir Gün — One Day in the Life of Ivan Denisovich»**... İlk film James Stewart, Dean Martin ve Raquel Welch'i bir araya getiren sevimli bir western; ikincisi ise başrolünde Tom Courtenay'ın oynadığı oldukça başarılı bir roman uyarlaması.

Listede yer alan yaşlı yönetmenlere ait filimler arasında da, Robert Aldrich'in, James Hadley Chase'in bir romanından çıkarak 1931 Kansas City'sinde bir kadın kaçırma olayını anlattığı **«Ölüm Çetesi — The Grissom Gang»**; Robert Wise'in 2. Dünya Savaşı'nda Amerikalı denizcilerin uzakdoğudaki bir harekâtını anlattığı **«Macera Gemisi — The Sand Pebbles»**; George Cukor'un Lawrence Durrell'den uyarladığı, Anouk Aimée ile Dirk Bogarde'in oynadıkları, 1930'larda geçen ağıdalı aşk öyküsü **«İkili Oyun — Justine»**; Carol Reed'in Irving Stone'un romanından çıkarak Michelangelo'nun yaşamı üzerine çevirdiği **«Zevk ve İldirap — The Agony and the Ecstasy»**; Delbert Mann'in Charles Dickens'tan uyarladığı **«İldirap Çocuğu — David Copperfield»** yer alıyorlar.

Listenin geri kalan filimleri arasında da genç yönetmenlerden Harry Ku-mel'in ilginç korku filmi **«Kırmızı Dudakla r— Les Levres Rouges»**; Michael Sarne'in evini terkedip özgür yaşamayı seçen taşralı bir kızı anlatan **«Çılgınlar — Joanna»**; Bob Freeman'in dört genç kızın serüvenini anlatan filmi **«Aşk Perileri — Touchables»** ve Don Taylor'un «Science — fiction» türünde ilginç bir serinin üçüncü filmi olan **«Maymunlar Cehenneminden Kaçış— Escape from the Planet of the Apes»** belirtilebilir.

Mutluluğunuz için bir yatırım. Murat 124

AKÜN FİLM

1972 - 73 SİNEMA SEZONU İÇİN

DEV SANATÇILARIN DEV FİLMLERİNİ

SUNAR

<u>Filmin Adı :</u>	<u>Yönetmeni :</u>	<u>Oyuncuları :</u>
IRLANDALI KIZ Ryan's daughter	David Lean	Robert Mitchum Sarah Miles
SERSERİ Villain	Michael Tuchner	Richard Burton Nigel Davenport
DÜNYANIN UCUNDAKI FENER Light at the edge of the world	Kevin Billington	Kirk Douglas Yul Brynner
SON FIRAR The last run	Richard Fleischer	George C. Scott Tony Musante
TAKİP The ravine	Riz Otolari	David Mc Callum Nicoletta Machiavelli
GECE KAÇAKÇILARI Moonshine war	Richard Quine	Richard Widmark Patrick Mc Goohan
KÖTÜ ADAM Guns of diablo	Boris Sagal	Charles Bronson Suzan Oliver

SANDIKTAKI CESET
Jo-gazebo

Jean
Girault

Louis De Funes
Claude Gensac

MEÇHUL VENEDİKLİ
Venetian anonymous

Enrico Maria
Salerno

Florinda Bolkan
Tony Musante

ATEŞ HATTI
War devils

Bert
Albertini

Pascale Petit
Anthony Steel

ERKEK, KADIN VE PARA
Man, woman and money

Luciano
Selco

Marcello Mastroianni
Virna Lisi

DÜŞMAN KARDEŞLER
Saddie the wind

Robert
Parrish

John Cassavetes
Robert Taylor

KAHRAMANIN SONU
Monte walsh

William
A. Fraker

Lee Marvin
Jeanne Moreau

HAYALETLER ŞATOSU
House of dark shadows

Dan
Curtis

David Selby
Lara Parker

ŞEREFLİ GÜNLER
Twilight of honor

Boris
Sagal

Richard Chamberlain
Joey Heatherton

MAVİ DENİZ - BEYAZ ÖLÜM
Blue water - White death

Peter
Gimbel

Peter Gimbel
Valerie Taylor

SON DARBE
Rio lobo

Howard
Hawks

John Wayne
Jennifer O'Neill

SEVİŞME VAKTI
La califfa

Alberto
Bevilacqua

Romy Schneider
Ugo Tognazzi

INTİKAM
Darker than amber

Robert
Clouse

Rod Taylor
Suzy Kendall

KÜÇÜK DEV ADAM
Little big man

Arthur
Penn

Dustin Hoffman
Faye Dunaway

ÇILGIN SAVAŞÇILAR
Kelly's heroes

Brian
G. Hutton

Clint Eastwood
Telly Savalas

Akün Film'in Yeni Filimleri

Metro Goldwyn Mayer şirketinin Türkiye dağıtıcısı Akün Film'in 1972-73 mevsimi için ilân ettiği liste, genellikle, tanınan, tutulan oyuncularla çevrilmiş iş şansı yüksek serüven filimlerinden meydana gelmiş. Buna karşılık mevsimin başa güreşecek birkaç filminin de bu listede karşımıza çıktığını belirtmek gerek. Amerikan sinemasının eski kuşağından Howard Hawks, orta kuşağından Arthur Penn ve görüntü yönetmeni William A. Fraker, ilginç birer western'le bu listede yer almışlar.

Üçlünün en ilginçi kuşkusuz ki Arthur Penn'in **«Küçük Dev Adam — Little Big Man»** adlı filmi. Penn, Thomas Berger'in romanından uyarladığı bu yapıtında, 121 yıl hayatta kalan kızılderili Küçük Büyük Boynuz'un öyküsünü anlatıyor; bu öyküyle western dünyasına yeni, eleştirmeli bir bakış getiriyor; alaycı, sevimli, değişik ve önemli bir sinema eserine imzasını atmış oluyor. Penn'in ulaştığı başarılı sonuçta başoyuncu Dustin Hoffman'ın da payı büyük... Ancak uzunluğu 3 saati bulan bu başarılı yapıtı ne kadar kesintiyle seyredeceğimiz ve filmin neler kaybedeceği henüz belirsiz.

«Bullitt», «Rosemary's Baby» gibi filimlerin görüntü yönetmeni William A.

Fraker'in ilk yönetmenlik denemesi olan **«Kahramanın Sonu — Monte Walsh»** ise Penn'inkine göre daha ağırbaşlı, daha klasik anlamda bir western. Başrollerini Lee Marvin, Jeanne Moreau, Jack Palance gibi güçlü oyuncuların canlandığı **«Monte Walsh»** da yönetmen Fraker, 20. yüzyılda yok olmakta olan eski, bileği kuvvetli kovboyların dramını getiriyor karşımıza. Filim western için bir «ağıt» niteliğinde, düşündürücü ve ilginç bir sinema çalışması.

Howard Hawks'in aynı listedeki son eseri **«Son Darbe — Rio Lobo»** ise iyiden iyiye «akademik» bir western. Başrolünde John Wayne'in oynadığı **«Rio Lobo»** türüne yeni birşeyler katmayı pek düşünmeden Amerikan iç savaşı sonrası yıllarını bir kez daha çıkaracak karşımıza. Filim Hawks'in artık iyice yorulduğunu ortaya koyabilecek nitelikte. Ancak Hawks kahramanları, Hawks mizahı ve tümüyle Hawks'in evreni **«Rio Lobo»**da kendini yine gösterebilecek... Aynı listede Robert Parrish'in imzasını taşıyan yine «akademik» kalıplar içinde anlatılmış, yaşı da eski bir western daha dikkati çekiyor. Bu da 1958 yapımı, Robert Taylor'lu **«Düşman Kardeşler — Saddle the Wind»**...

Listenin yükünü çeken serüven filimleri arasında, eski kuşaktan David Lean'ın, Robert Mitchum'lu «İrlandalı Kız — Ryan's Daughter»; Richard Quine'in, Richard Widmark'lı «Gece Kaçakçıları — Moonshine War»; Richard Fleischer'in, George C. Scott'lu «Son Firar — The Last Run»; yeni kuşaktan Michael Tuchner'in, Richard Burton'lu «Serseri — Villain»si; Brian G. Hutton'un, Clint Eastwood'lu «Çılgın Savaşçılar — Kelly's Heroes» ı ve Kevin Billington'un, Kirk Douglas ve Yul Brynner'li «Dünyanın Ucundaki Fener — Light at the Edge of the World»i var... Bu filimlerin hepsi, hareketli, sürükleyici, heyecanlı serüven filimleri... Lean, konusu 1916 İrlanda'nda geçen bir aşk serüveni anlatıyor. Quine bir gangsterlik olayını perdeye getiriyor. Fleischer de polisiye bir öyküyü ele alıyor... Tuchner'in «Serseri»si de bir gangster öyküsü içinde «homoseksüellik» sorununa değinmeğe çalışıyor. Hutton, 2. Dünya Savaşı'nda geçen heyecanlı bir savaş filmi veriyor. Nihayet, Kevin Billington'un Jules Verne'den uyarladığı yeni yapıtı, değişik bir deneme olarak bu filimler arasında en beklenmeğe değeri gözüktüyor.

Akün Film'in listesinde sözü edilebilecek birkaç film daha var. Bunlardan, özellikle denizdibi çekimleriyle ilgi çekecek değişik, belgesel bir yapıt olan Peter Gimbel — James Lipscomb çiftinin «Mavi Deniz, Beyaz Ölüm — Blue Water, White Death» ilgiyle izlenebilecek nitelikte sayılabilir.

«M.A.S.H.»in yönetmeni Robert Altman'ın sonraki yapıtı «Sirk'te Cinayet — Brewster Mc. Cloud» de ilginç, psikolojik bir polisiye olarak dikkati çekiyor... İtalyan yönetmeni Nanni Loy'un, 2. Dünya Savaşı'nda Alman işgali altındaki Napoli kenti halkının direniş öyküsünü çarpıcı, başarılı bir sinemayla verdiği «Savaş Günleri — Le Quattro Giornate di Napoli» ise mevsimin tutarlı yapıtları arasında rahatlıkla sayılabilecek bir düzeyde... Bir başka İtalyan filmi «Sevişme Vakti — La Califfa» ise yazar Alberto Bevilacqua'nın bir yönetmenlik denemesi olarak dikkati çekiyor. İşçilerin önderliğini yapan genç bir kızla bir fabrika patronunun aşk ilişkilerini anlatan film, Romy Schneider'le Ugo Tognazzi'yi biraraya getiriyor... Bevilacqua'nın filmi öyküsünün kuramsal eleştirisi yapılırsa ters ve sakat, oysa görüntüleri ve açık sahneleriyle «iş yapma» yönünden doyurucu görünüyor.

ULUS FİLM

1972 - 73 SİNEMA SEZONU İÇİN EN
SEÇME FİLMLERİ İÇİNE ALAN DEV
LİSTESİNİ SUNAR

<u>Filmin adı :</u>	<u>Yönetmeni :</u>	<u>Oyuncuları :</u>
KIRMIZI GÜNEŞ Soleil Rouge	Terence Young	Charles Bronson Alain Delon
HIRSIZLAR Le Casse	Henri Verneuil	Jean Paul Belmondo Omar Sheriff
BÜYÜK VURGUN The Dollars	Richard Brooks	Warren Beatty Goldie Hawn
GİZLİ İLİŞKİLER Zee And Co.	Brian G. Hutton	Elizabeth Taylor Michael Cain
PETROLÇULAR Les Petroleuses	Christian Jacque	Brigitte Bardot Claudia Cardinale
KORKUNÇ TEŞKİLAT The Organization	Don Medford	Sidney Poitier Barbara McNair
ATEŞ ÇEMBERİ Le Cercle Rouge	Jean Pierre Melville	Alain Delon Andre Bourvil
ÇAPKIN KIZ The Owl And The Pussycat	Herbert Ross	Barbra Streisand George Segal
DEVLER ÜLKESİ Chato's Land	Michael Winner	Charles Bronson Jack Palance
SAHTEKÂR Le Voyou	Claude Lelouch	Jean Louis Trintignant Daniele Delorme
YABANDAN GELEN ADAM Duck You Sucker	Sergio Leone	Rod Steiger James Coburn
SISLİ GÜNLER House Under The Tree	Rene Clement	Faye Dunaway Maurice Ronet
KANLI SALTANAT Macbeth	Roman Polanski	Jon Finch Martin Shaw

ESRAR YUVASI Puppet On A Chain	Geoffrey Reeve	Barbara Parkins Sven Bertil Taube
ÇIPLAK MANKEN La Prisonniere	Henri G. Clouzot	Laurent Terzieff Dany Carrel
KIZGIN VE SAKİN Buck And The Preacher	Sidney Poitier	Sidney Poitier Harry Belafonte
SON YAPRAK Pascal (L'Arbre De Noel)	Terence Young	William Holden Virna Lisi
SABATA DÖNÜYOR Return Of Sabata	Frank Kramer	Lee Van Cleef Reiner Schöne
HAYALİMDEKİ KIZ Jennifer On My Mind	Noel Black	Michael Brandon Tippy Walker
KORKUNUN İÇİNDE Blind Terror	Richard Fleischer	Mia Farrow Robin Bailey
GECE MISAFİRLERİ Visitors Of The Night	Terence Young	Charles Bronson Liv Ullmann
BERBAT BİR PAZAR GÜNÜ Sunday Bloody Sunday	John Schlesinger	Glenda Jackson Peter Finch
ÖLÜM AVI Hunting Party	Don Medford	Gene Hackman Simon Oakland
AŞK MAKİNASI Love Machine	Jack Haley	David Hemmings Dyan Cannon
ÇİRKİN KAHRAMAN Doc	Frank Perry	Faye Dunaway Stacy Keach
SEKS DERSİ La Leçon Particuliere	Michel Boisrond	Natalie Delon Robert Hossein
LONDRA CANAVARI Strangler Of Rillington Pl.	Richard Fleischer	Richard Attenborough Judy Geeson
ARKADAŞLIK UĞRUNA To Find A Man	Arnold Schulman	Pamela Martin Phyllis Newman
SALINA YOLU Road To Salina	Georges Lautner	Mimsy Farmer Robert Walker
MERHAMETSİZLER Fools Parade	Andrew McLaglen	James Stewart George Kennedy
İLKEK AŞK Creature The World Forgot	Don Shaffey	Julie Ege Tony Bonner

MIŞEL STROGOF
Michel Strogoff

E. Visconti

John Phillip Law
Mimsy Farmer

KANATLI ŞEYTANLAR
Winged Devils

Duccio
Tessari

Barbara Bouchet
Riccardo Salvino

KIRIK HAYALLER
Pieces Of Dreams

Daniel
Haller

Robert Forster
Lauren Hutton

ÇIPLAK BİR KADINA NE DERSİNİZ
What Do You Say To A Naked Lady

Allen
Funt

TANKLARIN SAVAŞI
Great Battle

Yuri
Ozerov

Ulus Film'in Yeni Filimleri

Geçen mevsim listesindeki dört ilginç filmi (Zalimler; Bunalım; Soruşturma; Kardeşler Çetesi) sansür; birisi de sıkıyönetim tarafından yasaklanan Ulus Film'in 1972-73 için ilân ettiği listede, bazı güçlü ve ilginç filimlere yine rastlanılabiliyor. Geçen mevsim İstanbul'da gösterilemeyen Billy Wilder'in başarılı güldürüsü «**Şerlok Holmes — The Private Life of Sherlock Holmes**»; «Geceyarısı Kovboyu»nun yönetmeni John Shlesinger'in geçen yıl Avrupa'da büyük övgü toplayan yapıtı «**Berbat Bir Pazar Günü — Sunday Bloody Sunday**»; Polonya asıllı Roman Polanski'nin yeni, değişik ve çarpıcı Shakespeare uyarlaması «**Kanlı Saltanat — Macbeth**» ve gangster filimle-ri uzmanı Jean-Pierre Melville'in kalitesi yanında Avrupa'da büyük iş de yapan filmi «**Ateş Çemberi — Le Cercle Rouge**» önümüzdeki mevsimin en başarılı yapıtları arasına bu listeden girebilecek en güçlü adaylar... Sir Arthur Conan Doyle'un «Şerlok Holmes» romanlarındaki kahramanları özel bir serüvende kullanan Wilder, Holmes'un öyküsüyle hicivci, ilginç bir güldürü koymuş ortaya... Schlesinger, «Yalnız Kalpler»in başarılı aktrisi Glenda Jackson ve Oliver Reed, Peter Finch gibi oyuncularla çevirdiği «Berbat Bir Pazar Günü»nde iki erkek, bir kadın arasında gelişen homoseksüel ilişkileri ele alarak, bu insanların evrenini ortaya çıkarmaya çalışmış...

Welles ve Kurosawa gibi büyük ustaların başarılı «Macbeth» denemelerinden sonra Polanski'nin yaptığı yeni «Macbeth» ise kimilerine göre daha canlı, vurucu ve başarılı; kimilerine göre de daha zayıf bir uyarılama sayılıyor... Melville'in bir gangsterin intikam öyküsünü anlattığı «Ateş Çemberi» ise, yönetmenin formunda olduğunu belli eden başarılı bir film olmuş. Bu filmin oyuncu kadrosu da oldukça güçlü: Alain Delon, Yves Montand, Bourvil, Gian Maria Volonté.

Listede başka Fransız filimleri de var. Ancak bunların hiçbiri Melville'in filmi kadar güçlü sayılamaz. Claude Lelouch'un «Sahtekâr — Le Voyou»; René Clément'in «Sisli Günler — La Maison sous les Arbres»; Henri - Georges Clouzot'un «Çıplak Manken — La Prisonnière»; Henri Verneuil'ün «Hırsızlar — Le Casse»; Christian- Jaque'in «Petrolcüler — Les Petroleuses»; Michel Boisrond'un «Seks Dersi — La Leçon Particulière»; Terence Young'un «Kırmızı Güneş — Le Soleil Rouge»; George Lautner'nin «Salina Yolu — La Route de Salina» filimleri... Bunlar arasında Lelouch'un 1971 Raoul Lévy ödülünü ve yönetmen olarak «Altın Donatello» ödülünü alan polisiye filmi biraz daha önemsenebilir. Lelouch, günümüzün tipik bir fırsatçı, serseri tipinin, bir gangsterin soygun öyküsünü anlatmış. Filmin başrolünde Jean-Louis Trintignant oynuyor... Clément, Paris'te yaşayan mutlu bir Amerikalı ailenin içine düştükleri heyecanlı olayları anlatıyor «Sisli Günler»inde... 1960'ta çevirdiği «Hakikat»ten beri ilk yapıtını veren Clouzot ise «Çıplak Manken»iyle eski «suspense»larının havasından uzak sade, önemsiz bir seks-dramı yönetmiş oluyor... Henri Verneuil'ün «Hırsızlar» ı da kendisi için alışılmış türden bir soygun filmi. Jean-Paul Belmondo, Robert Hossein ve Renato Salvatori, 300 milyonluk zümrütle rin peşindeki üç adam, Ömer Şerif de onları izleyen polis rolünde... Terence Young'ın önemsiz serüven filmi «Kırmızı Güneş»in oyuncu kadrosu da zengin: Alain Delon, Charles Bronson, Toshiro Mifune ve Ursula Andress. Michel Boisrond'un «Seks Dersi» eski yeni-dalg a filimlerinin havasını taşıyan hafif bir aşk filmi; Lautner'in «Salina Yolu» heyecanlı bir serüven filmi niteliğindeler... Christian-Jacque'in B.B.'li, C.C.'li filmi «Petrolcüler» ise konusu Amerika'da geçen bir western komedisi.

Listenin Amerikan western'leri arasında ise, Frank Perry'nin «Çirkin Kahraman — Doc»; Andrew V. MacLaglen'in «Merhametsizler — Fool's Parade»; Michael Winner'in «Devler Ülkesi — Chato's Land» dikkati çekiyor... Perry, yeni filmi «Doc»ta, «Aşıklar—The Swimmer» filmindeki allegorik tutumunu tekrarlayarak western'in nice filimlere konu olmuş eskimez kahramanları Doc Holliday'le Wyatt Earp'ü bugünün toplumunun bunalımlarını

taşıyan iki karşıt tip olarak kullanarak onlara simgesel bir anlam katmayı deniyor. Perry'nin bu denemesine karşılık «mızahî westernler» yönetmeni Andrew V. MacLaglen «Merhametsizler»i ile kendi stilini sürdürüyor ve hapisten çıkan üç adamın toplumda tutunmak istedikçe toplum ve kanun dışına itilmelerini yine bir komedi temposunda anlatıyor. Filmin başrolünde James Stewart oynuyor... «Kanun Adamı — Lawman» ile ilk western'ini yapan Michael Winner ise yeni westerni «Devler Ülkesi»nde ırkçılık sorununa eğiliyor ve beyazlar tarafından rahat bırakılmayan bir kızıl deriliye karısının öyküsünü anlatıyor.

Sidney Poitier'nin ilk yönetmenlik denemesi olan «Kızgın ve Sakin — Buck and the Preacher»de de zenci-beyaz çatışmaları konu ediniliyor. Zenciler, beyaz çeteci haydutlara karşı yerlilerden de destek görüyorlar... Ancak bütün iyi niyetine karşılık, Poitier'nin çalışmasının sıradan bir düzeyde kaldığı ve yön vericilikten uzakta, «hepimiz kardeşiz» görüşüne yakın bir çizgide bulunduğu ileri sürülüyor... Poitier'nin filmine karşılık aynı listedeki Richard Brooks imzalı yepyeni bir yapıt, «Büyük Vurgun — The Dollars», «Profesyoneller»in başarılı Brooks'u hatırlanılarak ilgiyle beklenmeğe değer gözüktüyor... Brooks gibi listenin başlarında yer alan ve Elizabeth Taylor, Michael Caine, Susannah York gibi oyuncularını biraraya getiren bir başka yeni film, Brian G. Hutton'ın «Gizli İlişkiler — Zee and Co.» ise anormal ilişkiler içindeki birkaç insanın öyküsünü melodram düzeyini aşamayan bir biçimde anlatarak ilgi çekmiyor...

Buna karşılık «Goodbye Mr. Chips»in yönetmeni Herbert Ross'un, Barbara Streisand - George Segal çiftiyle ve Bill Manhoff'un Broadway'de büyük başarı kazanmış oyunundan uyarlayarak çevirdiği «Çapkın Kız — The Owl and the Pussycat» oldukça başarılı bir komedi sayılıyor... Bir de genç İtalyan yönetmeni ve Luchino Visconti'nin yeğeni Eriprando Visconti'nin John Philip Law'la yaptığı yeni Jules Verne uyarlaması «Strogoff»un bu listenin beklemeğe değer filimleri arasında bulunduğunu belirtelim.

San

**grafik
sanatlar
atölyesi**

mengü ertel • erkal yavi
fransız geçidi 15-17
karaköy - istanbul
telefon :
49 11 22 - 45 44 68

...ve nezle başlangıcında
GRİPİN bir çok
fenalıkları önler.
GRİPİN, baş, diş,
adale, sinir, lumbago
ve romatizma
ağrılarını teskin eder
GRİPİN, 4 saat ara ile
günde 3 adet
alınabilir

GRİPİN

FAZLA
GÜNEŞTE
DURMAKTAN
İLERİ GELEN
BAŞ VE VÜCUT
AĞRILARINA
KARŞI

OPON

faydalıdır.

OPON, baş, diş, adale, sinir ağrılarını teskin eder.

OPON, grip ve nezle başlangıcında birçok fenalıkları önler. Opon, fazla yorgunluktan ileri gelen vücut ağrılarında ve bayanların muayyen zamanlardaki sancılarında faydalıdır. Opon, günde 6 tablet alınabilir.

**Sımdı piyasada
Murat konforunuzu artıracak
yepyeni bir lastik var:**

"Özel Murat tipi" yuvarlak omuz FISK

Yeni, özel Murat tipi Fisk, her türlü yolda
hem sizin konforunuzu artıracak
hem de Murat'ı yol darbelerinden
özenle koruyacak.

Özel Murat tipi Fisk, yuvarlak omuzludur.
Ne asfaltta, ne şosede ses yapmaz.
Sürat içinde, yolu pençe gibi kavrayarak,
ayrı bir rahatlık, ayrı bir güvenlik sunar.

Çünkü, Fisk yumuşak lastiktir.
Engebeleri yutar. Sarsmaz.
Bozuk yollarda sizi yorulmaktan
Murat'ı yıpranmaktan korur.

Fisk sağlam lastiktir.
Kolay aşınmaz. Vuruklarda çatlamaz.

FISK
**sağlam
yumuşak**

BÜTÜN BANKA İŞLEMLERİNİZ İÇİN

TÜRKİYE İŞ BANKASI

hizmetinizdedir

Umum Müdürlük - Ulus Meydanı (Ankara)

- CARİ HESAPLAR • HAVALA • TİCARİ SENETLER
• KEFALET MEKTUPLARI • DÖVİZ ALIM VE SATIMI • SEYAHAT
ÇEKLERİ • İTHALÂT AKREDİTİFLERİ • KİRALIK KASALAR • v. s.

DÜNYANIN HER TARAFINDA MUHABİRLERİ VARDIR

Matbaası

**Kitap, Gazete, Dergi, Broşür İşlerinizde
Modern Makinaları
ve Kaliteli Elemanları ile Güvenebileceğiniz
Yegane Müessesedir.**

Sultanahmet, Ticarethane Sok. No. 35
Tel : 26 47 81
İstanbul

NOKTA FOTO - FİLİM STÜDYOSU

- BÜTÜN AMATÖR FOTOĞRAF VE FİLİM İŞLERİNİZDE
- FOTOKOPİ İŞLERİNİZDE

ATELYESİ VE ELEMANLARI İLE HİZMETİNİZDEDİR.

NOKTA Stüdyosu

- ÇEKTiĞİNİZ FOTOĞRAFLARIN BANYO VE ÇEŞİTLİ EBATTA BASKISINI EN UCUZ VE KALİTELİ BİÇİMDE YAPAR.
- ÇEKTiĞİNİZ FİLİMLERİN BANYOSUNU VE BASKISINI EN ÇABUK VE KALİTELİ BİÇİMDE YAPAR
- ÇEKİMLERİNİZ İÇİN 8 - 16 mm. KAMERA, IŞIK V.B. TEKNİK ARAÇLARI, SİZE KÜÇÜK BİR KİRA KARŞILIĞINDA SAĞLAR.
- 8 - 16 mm. FİLİMLERİNİZİ ÇEKTİRİR, MONTAJI YAPILMIŞ OLARAK TESLİM EDER.

Adres : Siraselviler Cad. 61/4 T a k s i m

Sinematek Üyeleri :

- Ticarî sinemalarda görülmesine imkân olmayan filimleri görebilirler.
- Kitaptan yararlanırlar.
- Açık oturumlara, konferanslara, tartışmalara katılırlar.
- Filimler veya sinemayla ilgili belgeler üzerinde araştırma yapmak isterlerse Sinematek'in kendilerine sağladığı imkânlardan yararlanırlar.
- Sinema sanatı ile ilgili bütün soruları cevaplandıran bir kurumun imkânlarına kavuşurlar.

Sinematek'e üye olmak için :

- İki vesikalık fotoğraf vererek üyelik dilekçesini doldurmak.
- Yıllık ödentiyi ödemek (bu ödenti, öğrenciler, öğretmenler ve kol işçileri için 50.00 TL., öğrenci olmayanlar için 120 TL., üye eşleri için 60 TL. dir.) yeterlidir.

Sinematek Gösterileri :

- Pazartesi hariç hergün 14.00 - 16.30 - 19.00 - 21.30 da yapılır.

Sinematek'in Adresi :

Türk Sinematek Derneği, Sıraselviler Caddesi, No : 65 Taksim
Tel. : 49 87 43. Üyelik işlemleri : 10.00 - 21.30 arasında yapılır.

Ön Kapak / Erkal Yavi

FİLM 72 / Türk Sinematek Derneği'nin yayın organı olarak ayda bir yayınlanır / Sahibi Türk Sinematek Derneği adına Onat Kutlar / Yazı İşleri sorumlusu : Ömer Pekmez / Bu sayıyı hazırlayan : Nezih Coş / Dergide yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir, dergiyi bağlamaz / Yönetim Yeri : Türk Sinematek Derneği, Sıraselviler Caddesi, No. 65 Beyoğlu, İstanbul / Tel : 49 87 43 / P. K. 307 Beyoğlu / Dizgi ve Baskı : Lâtin Matbaası / Baskı tarihi : 5/8/1972